

Bestemmelsen må bl.a. anses for opfyldt gennem folkeskolens undervisning i historie og tysk. I henhold til folkeskoleloven omfatter undervisningen i den 9-årige grundskole for alle elever historie på 3.- 8. klassetrin og samfundsfag på 9. klassetrin. Endvidere skal der tilbydes eleverne undervisning i tysk på 7.- 9. klassetrin. Formålet med undervisningen i historie er bl.a. at give eleverne mulighed for at beskæftige sig med historiske begivenheder og samfundsforhold fra alle tidsperioder og at lære eleverne at se Danmarks historie i sammenhæng med resten af Nordens, Europas og Verdens historie. Forholdet til nabolandet Tyskland og dets historie og kultur vil naturligt indgå i denne undervisning. Formålet med undervisningen i tysk er udover tilegnelse af sproglige færdigheder i tysk at give eleverne indblik i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

Artikel 8, stk. 1, litra h, vedrørende uddannelse af lærere.

Bestemmelsen anses for opfyldt ved, at der i bestemmelserne om statens uddannelsesstøtte er fastsat særlige vilkår for det tyske mindretal i Danmark, idet der efter styrelsens nærmere bestemmelse kan gives uddannelsesstøtte til uddannelser i Tyskland, jf. § 50 i bekendtgørelse om statens uddannelsesstøtte indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad. I praksis gives der støtte til uddannelser til børnehavepædagog, lærer (herunder gymnasielærer), præst og bibliotekar. Støtten gives til hele uddannelsens normerede studietid, mens der efter de almindelige regler kun gives støtte i op til fire år til uddannelser uden for Norden.

Artikel 8, stk. 1, litra i, om oprettelse af et eller flere kontrolorganer.

Som det fremgår af pagtens artikel 15, stk. 1, vil Danmark ved ratifikation af pagten være forpligtet til at afgive periodiske rapporter til Europarådets generalsekretær om gennemførelsen af pagten. Bestemmelsen i artikel 8, stk. 1, litra i, vil således kunne opfyldes ved nedsættelse af en arbejdsgruppe blandt de berørte ressortministerier og det tyske mindretal, der med mellemrum mødes for at gennemgå og vurdere de foranstaltninger, der er truffet med hensyn til de bestemmelser i pagtens afsnit III, som Danmark har godkendt, herunder på undervisningsområdet.

Artikel 8, stk. 2, om uddannelse i andre områder.

Bestemmelsen anses for opfyldt ved muligheden for at modtage undervisning i tysk i folkeskolen på 7.- 9. klassetrin, jf. bemærkningerne til stk. 1, litra g, foran, ligesom der i gymnasierne kan vælges tysk som fortsættersprog eller begyndersprog. Tysk udbydes endvidere som fag ved universiteter og andre høgere

læreanstalter, jf. bemærkningerne til stk. 1, litra e, ii, foran.

Artikel 9 indeholder forskellige bestemmelser om muligheden for at anvende regionale sprog eller mindretalssprog inden for retsvæsenet. *Stk. 1* vedrører procesførelse ved domstolene og gælder i de retskredse, hvor antallet af indbyggere, der bruger de pågældende sprog, berettiger til de omhandlede foranstaltninger, uden at dette dog må hindre en passende retspleje. Der sondres mellem straffesager (*litra a*), borgerlige sager (*litra b*) og procesførelse vedrørende forvaltningsspørgsmål (*litra c*). Som det fremgår af ordene »og/eller«, kan de forskellige muligheder i stk. 1 anvendes kumulativt. Bestemmelserne indebærer i hovedtræk, at der kan vælges mellem, om sagen skal føres på det regionale sprog eller mindretalssproget, om parterne kan bruge et sådant sprog under retshandlingen, og/eller om dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på et regionalt sprog eller mindretalssprog, eventuelt ved hjælp af tolke og oversættelser. Bestemmelserne i *litra a, ii*, hvorefter deltagerstaterne med hensyn til straffesager forpligter sig til at sikre den tiltaltes ret til at bruge sit regionale sprog eller mindretalssprog, går videre end den ret, der i artikel 6, stk. 3, e), i Den europæiske Menneskerettighedskonvention er tillagt den anklagede med hensyn til retten til at få vederlagsfri bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i retten. Formålet med *litra d* er at sikre, at eventuel brug af tolke og oversættelser, der kan være nødvendig efter *litra b* og *c* vedrørende borgerlige sager og sager om forvaltningsspørgsmål, ikke medfører merudgifter for de pågældende. I tilfælde af, at staterne ikke vælger dette stykke, må spørgsmålet løses på anden måde, f.eks. ved at udgifterne bæres af den person, som anmoder om brug af et regionalt sprog eller mindretalssprog, eller deles mellem parterne.

Stk. 2 vedrører gyldigheden af juridiske dokumenter, der er udfærdiget på et regionalt sprog eller mindretalssprog, medens *stk. 3* omhandler oversættelse af love mv. til regionale sprog eller mindretalssprog.

Som nævnt forpligter deltagerstaterne sig efter artikel 2, stk. 2, til for de sprog, der udpeges i henhold til artikel 3, at anvende mindst én bestemmelse i artikel 9.

De danske myndigheder har i denne forbindelse udpeget følgende bestemmelser i artikel 9 til at gælde for tysk, for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland. Bestemmelserne vil kunne ratificeres, uden at det vil kræve lovændring: